

26. 2. 1260 spomen Bihaća

Na današnji dan 26. 2. 1260 godine Bihać, središte Pounja se prvi put spominje u povelji ugarsko-hrvatskog kralja Bele IV, kao grad sagrađen na Otoku sv. Ladislava, u vlasništvu benediktinske opatije iz Topuskog. Godine 1262. proglašen je slobodnim kraljevskim gradom sa svim pravima, što mu je osiguralo samostalni razvoj.

Povelja iz 1271. godine potvrđuje da je Bihać u tom vremenu uživao povlastice slobodne gradske općine. Na čelu općine nalazio se gradski starješina ili major villae, koji je zbog svoje uloge često bio nazivan i sucem. Njegovu odluku mogao je promijeniti samo kralj ili njegov tovarnik (tovarnik je ubirao daće na području općine). Uz gradskog starješinu postojala je kurija ili magistrat. To je bio zbor predsjednika koji se sastojao od građana koji su za ovu dužnost polagali prisegu. Grad je imao i bilježnike (notare) koji su vodili sudske i druge građanske zapisnike. Nakon proglašenja slobodnim kraljevskim gradom, Bihać se razvio u urbani gradski, trgovački i zanatski centar. Grad je bio opasan bedemima, četverokutnim i oblim tornjevima i debelim zidovima. Najstariju gradsku jezgru sačinjavala je i okrugla kula pred kojom su bile smještene crkve, samostani i kuće za stanovanje. Bihać je u tom vremenu imao sedam crkava među kojima se isticala crkva sv Antuna.

Godine 1434. ugarsko-hrvatski kralj Sigismund poklanja Bihać hrvatskoj plemićkoj obitelji Frankopan, pod čijom vlašću će ostati do početka XVI stoljeća. Izborom Ferdinanda Hasburškog za hrvatskog kralja 1527. godine Bihać je ponovo došao pod kraljevsku jurisdikciju. Potvrđene su mu stare povlastice, a kraljev namjesnik za upravitelja bihačke tvrđave postavlja kapetana koji obavlja i dužnost zapovjednika posade u Ripaču.

Bihaćka kapetanija, jedna od četiri hrvatske kapetanije, sredinom XVI stoljeća obuhvatala je Bihać, Ripač, Sokolac, Drežnik, Tržac, Slunj, Cetinu, Izačić, Toplički turanj, Brekovicu, Ostrožac, Vrnograč, Pernu, Stijenu, Cazin, Bužim i još neka mjesta. To je razdoblje kad se Bihać našao na snažnom udaru Osmanlijskog carstva. Više od stotinu godina branitelji Bihaća su se odupirali osmanlijskim napadima da bi 1592. godine njihova odbrana bila slomljena, a Bihać osvojen.

Formirani Bihaćki sandžak ušao je u sastav Bosanskog elajeta. Bihać postaje jedno od najvažnijih uporišta najzapadnije provincije Osmanskog carstva iz kojeg se planiraju daljnji napadi i prodori prema zapadu. Bihać je postao sjedište kapetanije, sandžaka i kadiluka.

Odlukom Berlinskog kongresa 1878. godine Bosna i Hercegovina, a time i Bihać, ulazi u sastav Austro-Ugarske. Otpor Biščana novoj okupaciji skršila je austrougarska vojska 19. septembra 1878. godine, kada je zauzela Bihać. Za tog perioda Bihać je postao središte formiranog Bihaćkog okruga. Nova uprava gradi i otvara javne i kulturno-prosvjetiteljske ustanove kao što je općinska osnovna škola (1881.), trogodišnja trgovačka škola i voćarska škola (1885.).

Godine 1888. porušene su zidine tvrđave i napravljene nove ulice, a iste godine se uređuje i gradski park pored Une i Jarak. Grad se infrastrukturno obnavlja, 1900. godine usvojen je prvi regulacijski plan grada, uvezana kanalizacija u najužem centru, završene upravne i stambene zgrade za doseljene činovnike.

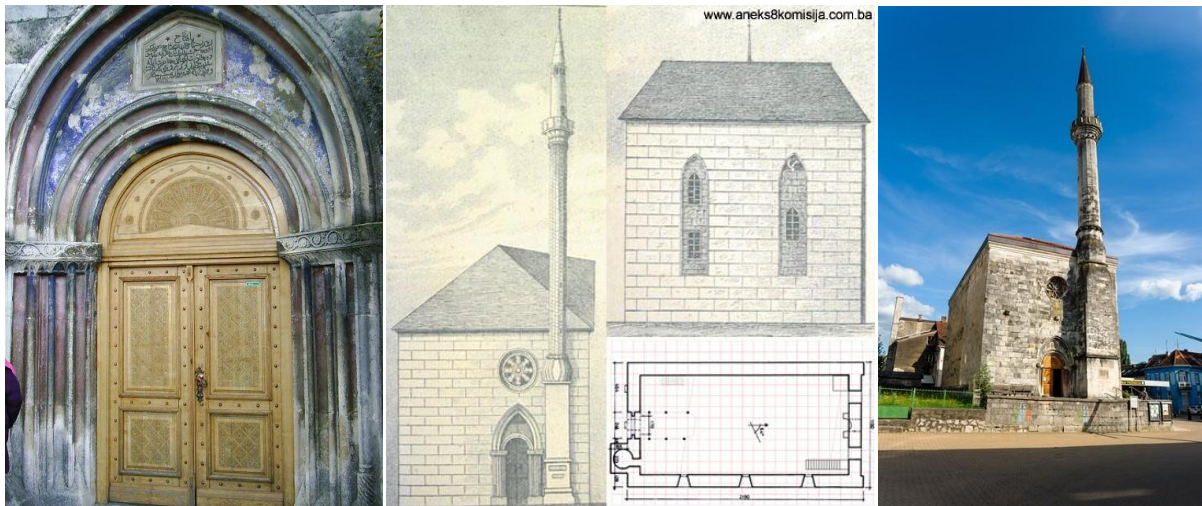
Poštu i telegram Bihać je dobio 1867. godine. Nedugo potom, 1905. godine, počela je gradnja gradskog vodovoda koji je dovršen dvije godine kasnije. U Bihaću je 1911. godine otvoren radnički dom i Mala gimnazija, koja četiri godine kasnije prerasta u Veliku gimnaziju.

Iz sastava Austro-ugarske monarhije Bihać, kao i Bosna i Hercegovina, ulazi u sastav Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. U tom vremenu Bihać je bio središte oblasti, a 1929. godine novim teritorijalnim ustrojem postaje središte okruga u Vrbaskoj banovini. Godine 1973. Bihać dobiva prvi organizirani nogometni klub nazvan Jedinstvo, koji je sve do današnjih dana nositelj i simbol dugogodišnje sportske tradicije grada na obalama rijeke Une.

Crkva svetog Antuna (Današnja Fethija džamija)

Crkva Svetog Antuna Padovanskog u gotičkom stilu s kraja XII i početkom XIV stoljeća, ali dolasko Osmanlija na ove prostore i osvajanjem posljednje utvrde u Pounju – Bihaća crkvu muslimani prtvvaraju u glavnu džamiju u gradu i dobija naziv Fethija, što znači osvojena.

Fethija džamija je bila uzor za izgradnju džamija u Krajini, koje odlikuje nešto izduženiji molitveni prostor, izduženi prozori i mahfil u dvije razine. Gotički zvonik ove građevine služio je kao munara do 1863. godine, kada je srušen i zamjenjen sadašnjom munarom, koja je sagrađena na mjestu zvonika i od iste vrste kamena-bihacita.

U džamiji se nalazilo devet ploča sa grbovima pripadnika hrvatskog plemstva, koji su služili u Bihaću i njegovoj okolici od 1519. do 1565. godine. Pronađene su tijekom obnove džamije. S njima su turci popločali džamiju. Inače su bile ugrađene u zidove crkve lijevo i desno. Danas se te ploče nalaze u Zemaljskom muzeju Bosne i Hercegovine u Sarajevu.

Ploče su datirane u period od 1519. do 1565. godine. Većina ploča je sa grobova pripadnika hrvatskog plemstva koji su služili u Bihaću i njegovoj okolici. Rađene su od bihačkog kamena, bihacita, pogodnog za obradu. Po predstavljenom sadržaju na pločama, vidi se da su neke izrađene od strane istog majstora ili da su iz iste majstorske škole. Svi natpisi su pisani latinskim jezikom, a slova su humanistička i gotička. Ima grešaka u jeziku, posebno u pisanju godina.

Kronološki red natpisa:

1. Plemić Nikola Farkašić, 1519. godina
2. Plemić Ivan Bucković, 1520. godina
3. Plemić Bernardin Stivković, 1523. godina
4. Bihaćki sudija Luka Cvitković, 1524. godina
5. Plemić Ivan i Gaspar Kobasić, oko 1531. godine (spomenik izrađen 1523. godine)
6. Vicekapetan Petar Rebrović, iza 1531. godine
7. Krojač Luka Bihaćanin, prije 1551. godine
8. Vitez Juraj Šubić, 1560. godina
9. Kapetan Ivan Izačić, 1565. godina (Vego, 1954., 269)

1. SPOMENIK PLEMIĆU NIKOLI FARKAŠIĆU IZ 1519. GODINE (inv. br. 5786)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1,90 m, širina 83 cm, debljina 15 cm. Pri dnu je napukao.

Rubom ploče teče uokvireni natpis sa sve četiri strane. U kutovima je natpisa isklesana po jedna rozeta sa dvanaest krakova. Sredina je ploče u obliku pravokutnika. Ukrašena je u gornjoj polovici grbom sa heraldičkim štitom, a u donjoj floralnim ornamentom. Na tri horizontalne grede u dnu grba, stoji pantera okrenuta na desnu stranu, a na njezinim leđima sokol raširenih krila. Lijevo je sokolovo krilo oštećeno kasnije nastalim udubljenjem, koje je zahvatilo i dio natpisa. U donjem dijelu ploče, ispod grba, odozdo prema gore, izvija se floralni ornament sa listićima gradeći krug u čijem centru je predstavljen palmin list. Iz spomenutog kruga izlaze dvije grančice sa četiri listića.

Natpis je pisan humanistikom XVI stoljeća i glasi:

SEPVLTVRA .ST[RENV]I]. MILITI(S). NOBILIS. NICOLAI. FRACASICH. IN PUGNA CONTRA TURCAS. PRO FIDE. CATOLICA. INTERFECTI 1519.

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Grob odvažnog ratnika plemenitog Nikole Farkašića. Poginuo 1519. godine, u borbi protiv Turaka, za katoličku vjeru.

Farkašići su stara hrvatska plemićka obitelj koja se spominje 1364. godine. Bili su plemići nametnici u Čavi. Tomo Farkašić držao je Podzvizd kao njegov kastelan 1495. godine. Nikola je vjerojatno njegov sin koji je, kako se saznaje iz natpisa, poginuo u borbi sa Turcima 1519. godine. Obitelj Farkašić poslije se spominje kao gospodar Sokol-grada, ali pod imenom Vragovići (Vego, 1954., 266, spomenik br. 7).

Po načinu izradbe floralnih motiva, palminog lista u krugu i rozeta u kutovima natpisa, ovaj spomenik sličan je spomeniku Petra Rebrovića (spomenik br. 6) iz 1531. godine, a prema slovima natpisa i rozetama, spomeniku Bernardina Stivkovića iz 1523. godine (spomenik br. 3). Isti tip i izrada rozeta u natpisu pojavljuje se i na spomeniku Ivana i Gaspara Kobasića iz 1531. godine (spomenik br. 5). Iz toga se može izvesti zaključak da su ovi spomenici proizvod jednog klesara ili iste klesarske škole (Vego, 1954., 260, 266, spomenik br. 7).

2. SPOMENIK IVANU BUCKOVIĆU IZ 1520. GODINE (inv.br. 5787)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1,85 m, širina 85 cm, debljina 12 cm.

Jednostavne je izradbe. Natpis je raspoređen na tri strane uz rub, i djelomično na četvrtoj podužnoj strani. Unutar polja, okruženog natpisom, za razliku od većine ostalih ploča, nalazi se grb sa heraldičkim štitom, čije su dimenzije 50x45 cm. Unutar štita su kao jednostavni heraldički simboli isklesani, neko sječivo hladnog oružja (vjerojatno), slično sječivu glefe sa šiljkom (dodatim u XV stoljeću) i šestokraka zvijezda. Vjerojatno je to grb obitelji Bucković. Donji dio ploče je neukrašen.

Natpis je pisan humanistikom XVI stoljeća. Nije uokviren kao što su uokvireni natpisi na drugim spomenicima. Prve dvije brojke u oznaci godine u natpisu stavljene su rimskim brojevima, a druge dvije arapskim (ID20 = 1520). Natpis glasi:

SEPVLTURA CIRCVMSPECTI . VIRI. IOHANIS. BVCCOVICH ET. HEREDVM. SUORVM. ID20.

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Grob uvaženog muža Ivana Buckovića i njegovih potomaka.

Po korištenom terminu circvmspectus da se zaključiti da je Bucković bio ugledan građanin u Bihaću, međutim preciznijih podataka o toj obitelji nema. Pretpostavlja se da su Buckovići bili bihački konjanici (vitezovi) (Vego, 1954., 266-267, spomenik br. 8).

3. SPOMENIK PLEMIĆU BERNARDINU STIVKOVIĆU IZ 1523. GODINE (inv. br. 5782)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1,92 m, širina 83 cm, debljina 17 cm.

Dobro je sačuvan, izuzev malog oštećenja sa gornje lijeve strane i manjeg napuknuća ploče pri dnu. Rub i natpis su istovjetno koncirpani kao kod spomenika br. 1, što upućuje na istog majstora ili klesarsku radionicu.

U gornjoj polovici ploče je grb obitelji Stivković sa heraldičkim štitom (dim. 94x53 cm), na kojem su sljedeći simboli i heraldičke figure: u centru je savijena oklopljena ruka u kojoj je kratki bodež sa savijenim balčakom. Između ruke i bodeža uklesan je klas žitarice i hrastova grančica sa dva žira i dva lista. Paralelno sa podlakticom uklesana je riba okrenuta udesno, a ispod nje rak, okrenut prema lijevoj strani. Grb je uokviren okvirom koji završava palminim listom. Desno i lijevo od lista uklesana je po jedna šestokraka zvijezda.

Donji dio ploče zauzima natpis pisan humanistikom XV stoljeća, sa primjesama gotike. Natpis glasi:

HIC TUMULATUM. LATET. CORPUS. [S]INE CAPITE . STRENUI .MILITIS. NOBILIS BERNARDINI STIVCHOVICH . QUI . PRO FIDE CATOLICA PUGNANDO OCCISUS EST CURENTE. ANNO. DOMINI. 1523 . IN TUMULO HOC IACENT. (ET) ETIAM ALIA CORPORA EGREGIORUM MILITUM GENTIS STIVCHOVICH.

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Ovdje je sahranjeno tijelo bez glave odvažnog vojnika, plemenitog Bernarda Stivkovića koji je boreći se za katoličku vjeru sasječen, tijekom 1523.godine. U ovom grobu zajedno sa njim počivaju i tijela časnih vojnika roda Stivkovića.

Grbna predstava ruke do ramena sa bodežom karakteristična je za označavanje sudija ili vojnih plemića. Bernardin Stivković bio je vjerojatno vojno lice, koji je u borbi protiv Osmanlija u Krajini izgubio život. Kao jednom od glavnih pokretača borbe 1523. godine, Osmanlije su mu odsjekle glavu. Zna se da je obitelj Stivković i nakon te godine živjela u Bihaću. U popisu pješaka bihačke kapetanije iz 1551. godine u Ripču kod Bihaća postojao je Štifković (Stivković), a u izvješću Vuka Engelberta Auersprega iz Karlovca stoji ime Pavla Štifkovića uz nadnevak od 17. prosinca 1583. godine (Vego, 1954., 261-262, spomenik br. 3).

4. SPOMENIK BIHAČKOM SUDIJI LUKI CVITKOVIĆU IZ 1524. GODINE (inv. br 5785)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1,79 m, širina 85 cm, debljina 18 cm.

Spomenik je oštećen, nedostaje mu donji desni kut.

Rubom ploče teče neuokviren natpis sa sve četiri strane.

Gornja polovica ploče u kojoj je uklesan grb je udubljena, tako da su motivi koji grade grb predstavljeni u plitkom reljefu. Taj dio ploče ukrašen je grbom sa heraldičkim štitom. Štit se završava ljiljanom, sa čije je lijeve i desne strane uklesana po jedna rozeta. Unutar grba predstavljen je orao sa raširenim krilima. Orao stoji na grančici, a lijevo i desno od njegovih nogu uklesana je po jedna šesterokraka zvijezda. Ispod predstave grba, u sredini ploče, završava se natpis.

Natpis je pisan humanistikom XVI stoljeća. Prve dvije brojke u oznaci godine u natpisu stavljene su arapskim brojevima, a druge dvije rimskim (15XXIII = 1524). Natpis glasi:

SEPVLTVRA .NOBILIS. LVCE CVITCH[O]VICH. IVDICIS. BIHIC[IENSIS] [IVD]EX .CIVITATIS P[RE]FATE. SIBI SVISQUE. HEREDIBVS FIERI FECIT 15 XXIII.

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Grobnica plemenitog Luke Cvitkovića, suca suda bihačke općine. Sagradi je za sebe i svoje nasljednike 1524. godine.

Cvitkovići su bili hrvatski plemići. U doba kralja Ludviga II oni su u Bihaću vršili sudačku dužnost. Bio je čest slučaj da se nakon smrti suca, iz iste obitelji bira njegov zamjenik. Tako se nakon Lukine smrti spominje novi sudija, Grgur Cvitković. Iz povijesnih izvora se saznaje da je tijekom borbe sa Osmanlijama 1579. godine izgubio život Nikola Cvitković. Također se saznaje da su Cvitkovići bili obavezni da sa Draginićima daju četvora kola za utvrde 1594. godine, što svjedoči o dugogodišnjem postojanju te porodice na ovom području (Vego, 1954., 265-266, spomenik br. 6).

5. SPOMENIK PLEMIĆIMA IVANU I GASPARU KOBASIĆU OKO 1531. GODINE (inv. br. 5783)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1,69 m, širina 1 m, debljina 15 cm.

Neznatno oštećen- napukao pri dnu.

Rubom ploče teče uokviren natpis. Na kutovima smještena je po jedna dvanaestokraka rozeta, kao i kod spomenika Petru Rebroviću (spomenik br. 6) i Bernardinu Stivkoviću (spomenik br. 3).

Sredina ploče je u obliku pravokutnika. U njezinoj gornjoj polovici predstavljen je grb obitelji Kobasića. Njega gradi heraldički štit (dim. 53X94 cm) u kome je ukonponiran cijeli grb sa heraldičkim motivima, kaciga sa otvorom i perjenicom na vrhu, štit, oklopljena ruka do ramena u kojoj je bodež sa povijenim balčakom. Na bodež, čija je dužina 45 cm, je nabodena kaciga. Lijevo od kacige sa perjanicom uklesane su prve dvije brojke godine, 15, a desno od kacige 23= 1523 i šesterokraka zvijezda.

Donju polovicu ploče grade floralni motivi, 10 ljiljana i palmin list okrenut prema dnu. Palmin je list sličan onim palminim listovima na spomenicima Petru Rebroviću (spomenik br. 6), Bernardinu Stivkoviću (spomenik br. 3) i Nikoli Farkašiću (spomenik br. 1), što upućuje na istog majstora ili istu klesarsku školu.

Natpis je pisan humanistikom XVI stoljeća i glasi:

HANC SEPVLTVRAM EDIFICAVERVNT EGREGII IOHANES . ET. GASPAR. CHOBASICH. PRO. SE. ET. SVIS. HEREDIBVS. (1523).

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Ovu grobnicu sagradiše časní (slavni, plemeniti) Ivan i Gašpar Kobasić za sebe i svoje nasljednike.

Kobasići su stara plemićka obitelj, veoma značajna u Krajini. Spominju se od XV stoljeća. Zbog uspješnih borbi protiv Osmanlija, od ugarskih kraljeva dobijali su velika imanja. Tako Ivan Kobasić dobija od Ferdinarda I imanja u Sudči, Otoku, Topoljanima, Omišalju i Bristovici. Žumberak je dobio kao sklonište od Osmanlija ukoliko bi Krajina bila izgubljena. Kao sinove Ivana Kobasića, povijesni izvori spominju Grgura i Petra. Gaspar je bio Ivanov brat, ali o njemu nema podataka. Točna godina smrti spomenutih Ivana i Gaspara se ne zna. Pretpostavlja se da je Ivan umro poslije 30. svibnja 1531. godine, jer se u izvorima više ne spominje. Ono što se zna jeste da je ploča izrađena za njihova života, jer na njoj stoji «edificaverunt = sagradiše».

Prezime Kobasić se održalo do današnjih dana (*Vego, 1954., 262- 263, spomenik br. 4*).

6. SPOMENIK VICEKAPETANU PETRU REBROVIĆU IZ 1531. GODINE (inv. br. 5781)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1, 6 m, širina 66 cm, debljina 14 cm.

Spomenik je oštećen, nedostaje donji dio ploče.

Oko ruba ploče teče uokviren natpis.

Središnji je dio ploče u obliku pravokutnika širokog 40 cm. Ovo polje je udubljeno tako da su floralni motivi koji ga ukrašavaju predstavljeni u plitkom reljefu. Središnji dio pravokutnika zauzima nepravilan krug sa palminim listom okrenutim prema gore. Iz kruga izlaze vitice sa ljiljanima okrenutim prema donjoj strani. Ornamenti su proporcijalni i odaju lijep dojam.

Natpis je na spomeniku pisan velikim, latiničnim slovima, humanistikom XVI stoljeća. Slova su jednake veličine, duboko uklesana. U gornja dva kuta izrađena je po jedna rozeta, kojoj je osam krakova zaobljeno, a četiri su trokutasta.

Natpis glasi:

[P] ETRVS .REBROVICH PRO SEPVLTVRA. SIBI. IPSI. HEREDIBVS ET SVIS. ANO. NATALIS...

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Petra Rebrović, (sagradi) grobnicu za sebe, nasljednike i svoj rod. Godina rođenja...

Iz povijesnih izvora je poznato da je Petar Rebrović 1517. godine bio vicekapetan u Bihaću. Bio je jedan od najuglednijih bihaćkih konjanika u XVI stoljeću. Kasnije (1551. godine), spominju se drugi Rebrovići, Ivan i Juraj, koji su možda Petrovi sinovi (*Vego, 1954. 260-261, spomenik br. 2*).

7. SPOMENIK KROJAČU LUKI BIŠČANINU PRIJE 1551. GODINE (inv. br. 5780)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 98 cm, širina 69 cm, debljina 14 cm.

Spomenik je oštećen, nedostaje mu u ravni donji dio, desni donji kut i ima dosta napuknuća.

Spomenik je vrlo jednostavan. Uz rub ploče teku, dublje uklesana slova natpisa. Dio natpisa, zbog oštećenja ploče, nedostaje. Natpis je pisan velikim, jednakim, latiničnim slovima i glasi:

[HEC SEPVLTURA VI] RI .LVCE. SARTORIS DE B[ ]HICHIO NECNON. ET. HER [EDVM] [SVORVM]

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Ovo je grobnica muža Luke krojača iz Bihaća i njegovih nasljednika.

U to je vrijeme krojač bilo ugledno zanimanje, a kako je u Bihaću bio kapetan sa velikim garnizonom, Luka je vjerojatno bio njegov vojni krojač, koji je zbog poštovanja dobio mjesto pokraj drugih plemića. Sam nije bio plemić, jer bi u tom slučaju imao uklesan grb. Vjerojatno zbog oštećenja spomenika ostaje nepoznata godina smrti, te se pretpostavlja da je krojač Luka umro prije 1551. godine, jer ga nema na popisu pješaka bihaćke kapetanije, gdje su pored vojnika popisani zlatari, zidari i druge zanatlije (*Vego, 1954., 260, spomenik br. 1*).

8. SPOMENIK VITEZU JURAJU ŠUBIĆU IZ 1560. GODINE (inv. br. 5188)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1, 47 m, širina 84 cm, debljina 16 cm.

Spomenik je oštećen. Nedostaje mu donji dio, ima nekoliko napuknuća, a zbog oštećenja nečitak je gornji dio ploče.

Oko ploče teče uokvireni natpis.

Središnji, pravougaoni dio ploče rezerviran je za grb. Kompozicija grba počinje na trećini i proteže se u donjem dijelu ploče - dijela koji nedostaje. Raspoznaje se ipak, da se radi o predstavi oklopnika. Uočava se njegovo poprsje sa lijevim ramenom i glava sa šljemom na kome je perjenica - orlovska krila u položaju leta. Kompozicija je upotpunjena floralnim motivom - viticama sa lišćem. U gornjem, oštećenom dijelu vidi se list i možda latinično, veliko slovo I, ali zbog oštećenja, nemoguće je preciznije odrediti. Grb je urađen vješto, umjetnički, sa dubokim urezima.

Natpis je pisan humanistikom XVI stoljeća. Dio natpisa u desnom, gornjem dijelu spomenika je oštećen i nečitak. Natpis glasi:

HIC . IACET . SEPVLTUS . N[OBILI]S . EGREGIVS . D[OMINVS] . . FEBR(VRII) 1560. [LX]VI . AN[NORUM] . RE[QUIESCAT] . IN . PA[CE] .

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Ovo je grob plemenitog časnog gospodara... veljača 1560., 46 godina. Počivao u miru.

Na temelju izgleda grba zaključuje se da je vitez Juraj bio ugledna i bogata ličnost i da je bio pripadnik obitelji Šubića – Zrinskih, koji su imali vrlo sličan grb (Vego, 1954., 267-268, spomenik br. 9).

9. SPOMENIK KAPETANU IVANU IZAČIĆU IZ 1565. GODINE (inv. br. 5784)

Spomenik je izrađen od bihacita.

Dimenzije: visina 1, 95 m, širina 77 cm, debljina 16 cm.

Spomenik je dobro očuvan, izuzev dvije rupe koje su vjerojatno služila za pričvršćivanje.

Oko ploče teče uokviren natpis.

Sredina ploče je pravokutnog oblika. U kompozicionom pogledu ploča je podijeljena na tri dijela odvojena sa dvije vrpce.

Gornje i donje polje ukrašeno je sa po dva trolista koja izlaze iz kutova pravokutnika.

Treće, središnje polje je najveće. Uokvireno je sa dvije vrpce ukrašene trolistima i šesterokrakama.

Ovi trolisti su sa lijeve strane oštećeni zbog rupa za pričvršćivanje.

Iz kutova vrpca se prema grbu pružaju po dva trolista među kojima je jedna zvijezda. Gornja zvijezda ima sedam, a donja šest krakova. Ispod gornje zvijezde uklesana su dva latinična slova I. U gornjem dijelu ovog polja, iz okvira natpisa, prema trolistima, izlaze dva manja listića.

U središnjem dijelu polja smješten je grb. Grb čini heraldički štit u kome, na tri grede, stoji guska okrenuta u desnu stranu. Ispred nje su uklesane tri točkice.

Natpis je pisan latiničnim, velikim slovima, humanistikom XVI stoljeća i glasi:

HIC . EST SEPVLCRVM NOBILIS . EGREGIIVS . MILITIS IOHANIS . ISATSICH CESA[RAE] M[AJESTATIS] CAPITANEI IN REPATS ET HEREDVIVM, EIVS . ANNO . DOMI[NI] 1565 .

U slobodnom prijevodu natpis glasi:

Ovo je grob plemenitog časnog vojnika, kapetana milošću carskog veličanstva, Ivana Izačića i njegovih nasljednika (potomaka). Godine 1565.

Izačići su bili kapetani u Ripču i kastelani u Izačiću. Još u XV stoljeću spominju se kao plemići. Ivan Izačić spominje se kao konjanik pod zapovjedništvom Jurja Sauera 1551. godine. Ivan se spominje i 1562. godine kao burgraf (zapovjednik) u gradu Izačiću (Vego 1954., 263-265, spomenik br. 5).

Crkva Sv. Antuna

Crkva Sv. Antuna je građena krajem XIX stoljeća, a završena 1894 godine u maniru zapadnoevropskog eklekticizma. Sagrađena je na lokaciji gdje se nalazila jedna od 7 srednjovjekovnih porušenih bihaćkih crkava.

Sam izgled crkve bio je, u vrijeme završene gradnje, više nego fascinantan. Prostorno je zauzimala oko 900 m², sa visokim pravokutnim zvonikom i bila je jedna od tri najveće crkve u Bosni i Hercegovini. Crkva Sv. Antuna je na nesreću devastirana u toku II svjetskog rata. Od crkve je ostao samo toranj.

